

จากห้องเรียนสู่การจ้างงาน: การยกระดับโอกาสทางอาชีพของนักศึกษา

ณัฐภูมิ ศรีกันยา^{1*}, วันชญาณ์ จันธิภาภักย์¹, สุนทรผล ไชยชนะ¹ และรัตนภรณ์ ชียงกะบุตร¹

¹วิทยาลัยการอาชีพอุดรธานี

*orioaeon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอและประเมินผลการส่งเสริมโอกาสการมีงานทำของนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษา รวมถึงเสนอแนวทางการดำเนินงาน โดยใช้กรอบคุณภาพ 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย (1) การพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน (2) การสร้างเสริมประสบการณ์การทำงาน และ (3) การสนับสนุนการเข้าถึงตลาดแรงงาน วิทยาลัยการอาชีพอุดรธานีถูกเลือกเป็นกรณีศึกษาเนื่องจากมีระบบดูแลความเป็นอยู่ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการจัดกิจกรรมและหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะวิชาชีพและสมรรถนะเชิงพฤติกรรม การจัดโครงการฝึกงาน และการสร้างเครือข่ายกับภาคธุรกิจชุมชน การยกระดับโอกาสทางอาชีพดังกล่าวช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีประสบการณ์จริงในสถานที่ทำงาน และมีช่องทางในการหางานที่มากขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักศึกษามีโอกาสการมีงานทำที่มั่นคง และมีความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ในยุคที่การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานกลายเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง การมีงานทำที่มั่นคงไม่เพียงแต่ช่วยให้บุคคลมีรายได้ที่เพียงพอ แต่ยังส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจของสังคมโดยรวม บทความนี้จึงเสนอแนวทางการดำเนินงานที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมโอกาสการมีงานทำของนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษาในวงกว้างอย่างมีประสิทธิภาพ.

คำสำคัญ: โอกาสทางอาชีพ การพัฒนาทักษะ ประสบการณ์การทำงาน กลไกกองทุน ความเสมอภาคทางการศึกษา

From Classroom to Employment: Elevating Career Opportunities for Students

Nutthawut Srikanya^{1*}, Wanchaya Juntipakan¹, Soontornpathai Chantara¹
and Rattanaphorn Chiyangkabud¹

¹Udonthani Industrial and Community Education College.

*orioaeon@gmail.com

Abstract

This article aims to present and evaluate the results of promoting employment opportunities for students who are about to graduate, and to propose operational guidelines using a three-dimensional quality framework, which includes: (1) developing essential workplace skills (2) enhancing hands-on work experience and (3) improving access to employment opportunities. Udonthani Industrial and Community Education College was selected as the case study due to its effective student support system, which includes vocational training, professional behavior development, internship programs, and connections with local businesses. Approaches effectively prepare students for the workforce, provide real workplace experience, and create more pathways to employment. This leads to better job prospects and economic fairness for students. In today's rapidly changing economic and technological environment, preparing students for employment has become increasingly important. Stable employment provides individuals with sufficient income and improves overall quality of life and economic equality in society. This paper concludes by offering practical guidelines that other educational institutions can adapt to improve employment opportunities for their graduating students.

Keywords: Career Opportunities, Skill Development, Work Experience, Fund Mechanism, Educational Equity

1. บทนำ

รายงานประจำปี 2023 ของ World Economic Forum [1] ระบุว่าทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การพัฒนาความสามารถของนักศึกษาต้องตอบโจทย์ทักษะที่หลากหลายทั้ง hard skills และ soft skills เพื่อรองรับเศรษฐกิจฐานความรู้ ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษาเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานจึงกลายเป็นประเด็นที่มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะการมีงานทำที่มั่นคงไม่เพียงช่วยให้บุคคลมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต แต่ยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจของสังคมโดยรวม บทความนี้มุ่งเน้นการศึกษาการส่งเสริมโอกาสการมีงานทำของนักศึกษาโดยใช้กรอบคุณภาพ 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน การสร้างเสริมประสบการณ์การทำงาน และการสนับสนุนการเข้าถึงตลาดแรงงาน โดยเลือกวิทยาลัยการอาชีพอุดรธานีเป็นกรณีศึกษา เนื่องจากมีระบบการดูแลนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการจัดกิจกรรมและหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาทักษะวิชาชีพและสมรรถนะเชิงพฤติกรรม การจัดโครงการฝึกงาน และการ

สร้างเครือข่ายกับภาคธุรกิจชุมชน [2] กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน ในอนาคตแต่ยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สัมผัสประสบการณ์จริงในสถานที่ทำงาน ซึ่งมีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการเตรียมความพร้อมสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ การมีความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น ยังเพิ่มช่องทางการหางานและการฝึกงานให้มากขึ้น ส่งผลให้นักศึกษามีความพร้อมและมีโอกาสการมีงานทำที่มั่นคงมากขึ้น ผลการศึกษาชี้ว่าแนวทางดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จริง เพิ่มช่องทางการหางาน และสามารถขยายผลเป็นต้นแบบให้กับสถาบันอื่นในการส่งเสริมโอกาสการมีงานทำในวงกว้างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในท้ายที่สุด บทความนี้เสนอทัศนะว่า สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน ทั้งในด้านการพัฒนาทักษะ การจัดประสบการณ์จริง และการสนับสนุนการเข้าถึงตลาดแรงงาน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความมั่นคงในอาชีพและความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจในระยะยาว

2. การทบทวนและนำเสนอวรรณกรรม

2.1 บริบทของการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

การศึกษายุคใหม่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้ในห้องเรียน แต่ยังคงมีบทบาทในการเตรียมผู้เรียนให้พร้อมต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเฉพาะในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่รวดเร็ว รายงานของ World Economic Forum ระบุว่าทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงความจำเป็นในการปรับระบบการศึกษาเพื่อสร้างความสามารถให้สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

2.2 กรอบแนวคิดของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.)

แนวทางของกรอบคุณภาพจาก กสศ. ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่

2.2.1 การพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน (Skill Development)

2.2.2 การสร้างเสริมประสบการณ์การทำงาน (Enhanced Work Experience)

2.2.3 การสนับสนุนการเข้าถึงตลาดแรงงาน (Labor Market Access)

กรอบแนวคิดนี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยผลักดันให้นักศึกษามีความพร้อมรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และโอกาสในการเข้าสู่การทำงาน

2.3 การพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน

วรรณกรรมหลายชิ้น รวมถึงงานของ UNESCO [3] และ OECD [4] ให้ความสำคัญกับการบูรณาการ hard skills เช่น ทักษะเทคนิคในสายอาชีพ และ soft skills เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ ความสามารถในการสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม เข้ากับการเรียนการสอน ซึ่งวิทยาลัยการอาชีพอุดรธานีได้นำแนวทางดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรที่ผสมผสานทฤษฎีกับปฏิบัติจริงอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 การสร้างเสริมประสบการณ์การทำงาน

งานวิจัยของ Career Tech USA [5] สนับสนุนแนวคิดว่าการฝึกงานและการร่วมมือกับภาคธุรกิจในท้องถิ่นสามารถสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรและช่วยให้นักศึกษาปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น การที่วิทยาลัยจัดโครงการฝึกงานกับบริษัททั้งในและต่างประเทศ เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการนำแนวคิดสู่การปฏิบัติอย่างมีระบบ

2.5 การสนับสนุนการเข้าถึงตลาดแรงงาน

การเข้าถึงตลาดแรงงานผ่านกิจกรรมเชิงรุก เช่น นิทรรศการอาชีพและการสัมมนา ทำให้นักศึกษาเข้าใจความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถขยายโอกาสการทำงานได้จริง วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่นของ OECD [4] ชี้ว่าการสร้างช่องทางเชื่อมต่อระหว่างผู้เรียนกับนายจ้างเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนผ่านสู่การมีงานทำที่มั่นคง

2.6 การบูรณาการกรอบคุณภาพในบริบทจริง

จากการศึกษากรณีของวิทยาลัยการอาชีพอุตรธานี พบว่าการดำเนินงานตามกรอบคุณภาพของ กสศ. สามารถยกระดับความพร้อมของนักศึกษาอย่างรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในวรรณกรรมสากลที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการบูรณาการทักษะ ประสบการณ์ และการเข้าถึงโอกาสการทำงานเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งยังสะท้อนถึงบทบาทเชิงรุกของสถานศึกษาในการส่งเสริมความเสมอภาคทางเศรษฐกิจผ่านการศึกษาอีกด้วย

3. การวิเคราะห์ประเด็นตามหลักวิชาการ

การเตรียมความพร้อมของนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษาให้มีโอกาสในการมีงานทำเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาในยุคปัจจุบัน [3] โดยเฉพาะในบริบทที่เศรษฐกิจและสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมโอกาสการมีงานทำจึงต้องอาศัยแนวทางที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ บทความนี้จะอธิบายเนื้อหาตามกรอบคุณภาพ 3 ด้านของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) [6] ซึ่งประกอบด้วย ด้านที่ 1 การพัฒนาระบบดูแลความเป็นอยู่และสวัสดิภาพให้แก่ นักศึกษาทุน ด้านที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูง และด้านที่ 3 การส่งเสริมโอกาสการมีงานทำให้แก่ นักศึกษาทุนที่จะจบการศึกษา ภายใต้กรอบการหนุนเสริมสนับสนุนวิชาการ ติดตามและประเมินการทำงานให้แก่สถานศึกษาสายอาชีพทุนนวัตกรรมสายอาชีพชั้นสูง ภายใต้การหนุนเสริมก่อให้เกิดกรอบคุณภาพในการส่งเสริมโอกาสการมีงานทำให้แก่ นักศึกษา ใน 3 ด้านอันได้แก่ การพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน การสร้างเสริมประสบการณ์การทำงาน และการสนับสนุนการเข้าถึงตลาดแรงงาน

ด้านที่ 1 การพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน

การพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานเป็นหัวใจหลักในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในยุคที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมมีบทบาทสำคัญ ทักษะที่นายจ้างต้องการไม่เพียงแต่จำกัดอยู่ที่ความรู้ทางวิชาการหรือความชำนาญในวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงทักษะอ่อน (soft skills) เช่น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การทำงานร่วมกับทีม การคิดเชิงวิพากษ์ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ วิทยาลัยการอาชีพอุตรธานีได้ออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะเหล่านี้ผ่านการเรียนการสอนที่มีการบูรณาการระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติ

ด้านที่ 2 การสร้างเสริมประสบการณ์การทำงาน

การสร้างเสริมประสบการณ์การทำงานเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา การให้โอกาสนักศึกษาได้สัมผัสประสบการณ์จริงในสถานที่ทำงานผ่านโครงการฝึกงานและการทำงานร่วมกับภาคธุรกิจชุมชน ช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจในวัฒนธรรมองค์กรและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานได้ดียิ่งขึ้น วิทยาลัยการอาชีพอุตรธานีได้จัดทำโครงการฝึกงานที่มีความร่วมมือกับบริษัทชั้นนำในท้องถิ่นและต่างประเทศ เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายและมีคุณค่า

ด้านที่ 3 การสนับสนุนการเข้าถึงตลาดแรงงาน

การสนับสนุนการเข้าถึงตลาดแรงงานเป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมั่นใจ วิทยาลัยการอาชีพอุตรธานีได้จัดกิจกรรมที่ช่วยเชื่อมโยงนักศึกษา กับนายจ้าง เช่น การจัดงานนิทรรศการอาชีพ การสัมมนาเกี่ยวกับโอกาสการทำงาน และการสร้างเครือข่ายกับบริษัทและองค์กรต่าง ๆ กิจกรรมเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้นักศึกษา

มีช่องทางในการหางาน แต่ยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 การใช้กรอบคุณภาพ 3 ด้านในการส่งเสริมโอกาสการมีงานทำของนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษา
ที่มา: [7]

การดำเนินงานตามกรอบคุณภาพของ กสศ. ที่วิทยาลัยการอาชีพพุทธธานีเป็นตัวอย่างที่ดีของการส่งเสริมโอกาสการมีงานทำของนักศึกษาที่กำลังจะจบการศึกษา ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับนักศึกษาเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือในสังคมอีกด้วย

4. สรุปผลและแสดงทัศนะทางวิชาการ

4.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการยกระดับโอกาสทางอาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพุทธธานีด้วยกลไกกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและประสิทธิภาพของการดำเนินงานในหลายด้าน ดังนี้

4.1.1 การพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมและหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาทักษะทั้งด้านวิชาชีพและทักษะอ่อนมีความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้นักศึกษามีความมั่นใจและพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายในสถานที่ทำงานจริง

4.1.2 การสร้างเสริมประสบการณ์การทำงาน โครงการฝึกงานและการทำงานร่วมกับภาคธุรกิจชุมชนช่วยให้นักศึกษาได้สัมผัสประสบการณ์จริงและเข้าใจวัฒนธรรมองค์กรได้ดียิ่งขึ้น นักศึกษาที่ผ่านการฝึกงานมีความสามารถในการปรับตัวและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเพิ่มโอกาสในการได้รับการจ้างงานหลังจากจบการศึกษา

4.1.3 การสนับสนุนการเข้าถึงตลาดแรงงาน กิจกรรมที่เชื่อมโยงนักศึกษากับนายจ้าง เช่น งานนิทรรศการอาชีพและการสัมมนาเกี่ยวกับโอกาสการทำงาน ช่วยให้นักศึกษามีช่องทางในการหางานที่หลากหลายและสามารถสร้างเครือข่ายกับบริษัทและองค์กรต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การยกระดับโอกาสทางอาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพุทธธานีด้วยกลไกกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ประสบความสำเร็จในการเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อย่างมั่นคงและมีความ

เสมอภาคทางเศรษฐกิจ การดำเนินงานนี้สามารถเป็นแบบอย่างให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ ในการส่งเสริมโอกาสการมีงานทำของนักศึกษาในวงกว้าง ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นคงและความเป็นธรรมในสังคมได้อย่างยั่งยืน

4.2 ทศนะทางวิชาการ

การส่งเสริมการมีงานทำของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษาไม่ควรมองเพียงด้านการเรียนการสอนเท่านั้น แต่ควรมีมิติที่หลากหลาย ครอบคลุมตั้งแต่การพัฒนาศักยภาพรายบุคคล การสร้างระบบสนับสนุน และการเชื่อมโยงกับภาคธุรกิจในลักษณะของ “พันธมิตรเชิงวิชาชีพ” อย่างเป็นรูปธรรม

บทบาทของสถานศึกษาจึงต้องขยายจาก “ผู้จัดการเรียนรู้” ไปสู่ “ผู้จัดการโอกาสทางอาชีพ” โดยอาศัยความร่วมมือกับหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับโลกแห่งการทำงานจริง แนวทางที่วิทยาลัยการอาชีพอุดรธานีดำเนินการสามารถถือเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ในเชิงนโยบาย การส่งเสริมโอกาสการมีงานทำของผู้เรียนควรได้รับการบูรณาการอย่างเป็นระบบกับนโยบายการศึกษาชาติ โดยเฉพาะในมิติของ “ความเสมอภาคและการลดช่องว่างทางโอกาส” ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความเป็นธรรมในสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในอนาคต

การสร้างพันธมิตรเชิงวิชาชีพระหว่างสถานศึกษาและภาคเอกชนในท้องถิ่นเป็นหัวใจสำคัญของการสร้างโอกาสการมีงานทำอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งต้องอาศัยความยืดหยุ่นในการออกแบบหลักสูตร การให้ประสบการณ์จริง และการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา บทความนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเป็นแนวทางให้สถานศึกษาในระดับต่าง ๆ พัฒนาโมเดล “จัดการโอกาสทางอาชีพ” อย่างมีระบบและมีบริบทท้องถิ่นรองรับ

5. เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] World Economic Forum. (2023). *The future of jobs report 2023: Skills outlook*.
<https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/in-full/4-skills-outlook/>
- [2] Udonthani Industrial and Community Education College. (2025). *Equitable education fund (EEF)*.
Retrieved from <https://www.udicc.ac.th/>
- [3] UNESCO. (2020). *Skills for work and life in the post-COVID era*. <https://www.unesco.org/en/futures-education>
- [4] OECD. (2021). *Career readiness: The role of education systems in supporting transitions to the labour market*. <https://www.oecd.org/en/about/projects/career-readiness.html>
- [5] Career Tech USA. (2019). *Pathways to career success*. <https://careertech.org/career-clusters/>
- [6] Equity Fund for Education. (2023). *Equity fund report on vocational education*.
<https://www.eef.or.th/publication-080324/>
- [7] Equity Fund for Education (2023)